EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.9.2024
COM(2024) 406 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

První zpráva o provádění víceletých plánů pro Severní moře a západní vody a rybolov využívající tyto populace a o přenesení pravomocí svěřených Komisi těmito víceletými plány a nařízením o hlubinném rybolovu

{SWD(2024) 218 final}

Obsah

1 Executive Summary 2
2 Introduction 3
3 Developments in relevant areas 4
3.1 Fishing opportunities set since 2019 and 2020 5
3.1.1 Limitations 12
3.2 Stocks jointly managed with coastal states in the north east atlantic and, in particular, with the United Kingdom and Norway in mixed fisheries 13
3.3 Mixed fishery reality in the North Sea and Western Waters 14
3.3.1 Kattegat 14
3.3.2 Celtic Sea examples 15
3.4 Court of Justice Judgment in Case C-330/22 16
4 Ecosystem-based approach 17
5 Landing obligation 17
6 Regional cooperation 18
7 Socio-economic development 19
7.1 North Sea 19
7.2 North Western Waters (NWW) 19
7.3 South Western Waters (SWW) 19
8 Delegation of powers conferred to the Commission by the North Sea and Western Waters MAPs and by the Deep-Sea Access Regulation 19
9 Glossary 21

1 SHRNUTÍ

Provádění víceletých plánů pro Severní moře a západní vody obsažených v nařízeních Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/973 a 2019/472[1] přispělo ke snížení rybolovného tlaku.

Víceleté plány jsou **při provádění společné rybářské politiky (SRP) užitečným nástrojem**[2], zejména při stanovování rybolovných práv. Stanovují pravidla pro řízení rybolovu přizpůsobené regionálním podmínkám. Pro rybí populace, u kterých bylo posouzení provedeno na základě velkého množství údajů (nebo maximálního udržitelného výnosu, MSY), víceleté plány umožňují používat horní hranice při stanovování celkových přípustných odlovů (TAC), přičemž **u zdravějších populací je umožněna flexibilita**. Pro populace, které mají v moři tak malé množství ryb, že jsou pod nebezpečnou minimální úrovní, vytváří víceleté plány **bezpečnostní síť**.

Komise se domnívá, že některá **rozhodnutí Rady týkající se populací, u nichž musela Rada snížit TAC a přijmout další nápravná opatření**, byla **možná díky** rámci zavedenému **víceletými plány, který kombinuje bezpečnostní síť a flexibilitu**. Bez zavedení víceletého plánu by pro Radu mohlo být obtížné dohodnout se na nápravných opatřeních k obnově slabých populací a TAC by byly s největší pravděpodobností stanoveny na vyšší úrovni. Víceleté plány zajistily, že veškerý rybolov je v současnosti řízen v souladu s MSY nebo že jsou zavedena nápravná opatření, která ho k maximálnímu udržitelnému výnosu dostanou zpět. Jediným základem dlouhodobé ziskovosti rybářského průmyslu a souvisejících odvětví jsou pouze zdravější populace. Víceleté plány rovněž poskytly flexibilitu pro zdravější populace tím, že za určitých podmínek umožnily použití vyššího rozmezí F_{MSY}.

Komise dospěla k závěru, že **víceleté plány představují stabilní dlouhodobý nástroj pro provádění SRP** v Severním moři a západních vodách, neboť díky nim vládne **méně nejistoty při stanovování TAC**, zajišťují přijetí **nápravných opatření pro populace, které jsou pod tlakem** (i v případě ukončení rybolovu), **činí proces stanovování TAC transparentnějším** pro zúčastněné strany a členské státy EU a **umožňují odvětví rybolovu lépe plánovat rybolov**.

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/973 ze dne 4. července 2018, kterým se zavádí víceletý plán pro populace žijící při dně v Severním moři a rybolov využívající tyto populace, kterým se stanoví podrobnosti provádění povinnosti vykládky v Severním moři a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES) č. 676/2007 a (ES) č. 1342/2008 (Úř. věst. L 179, 16.7.2018, s. 1).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/472 ze dne 19. března 2019, kterým se zavádí víceletý plán pro populace druhů lovených v západních vodách a přilehlých vodách a pro rybolov využívající tyto populace, o změně nařízení (EU) 2016/1139 a (EU) 2018/973, a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 811/2004, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007 a (ES) č. 1300/2008 (Úř. věst. L 83, 25.3.2019, s. 1).

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 22).

2 ÚVOD

Evropský parlament a Rada přijaly víceleté plány pro populace žijící při dně v Severním moři v roce 2018[3] a pro populace žijící při dně a hlubinné populace v západních vodách v roce 2019[4]. Tato zpráva poskytuje první přehled pokroku dosaženého v oblasti populací a rybolovu využívajícího těchto populací. Tato zpráva se rovněž týká povinnosti podávat zprávy o přenesení pravomocí svěřených Komisi článkem 16 víceletého plánu pro Severní moře, článkem 18 víceletého plánu pro západní vody a článkem 17 nařízení o hlubinném rybolovu[5].

Celkovým cílem víceletých plánů je pomoci dosáhnout cílů společné rybářské politiky (SRP) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 (základní nařízení o SRP)[6], a zejména zlepšit ekonomickou základnu rybářů s cílem zvýšit jejich příjmy a posílit jejich společnosti. Víceleté plány pomáhají zajistit, aby rybolov mohl pokračovat a rybí populace zůstaly nad úrovněmi, které mohou přinést maximální udržitelný výnos (MSY). Víceleté plány rovněž pomáhají eliminovat výměty tím, že snižují nežádoucí úlovky, a umožňují uplatňovat ekosystémový přístup k řízení rybolovu. Ve víceletých plánech jsou zahrnuty tkaničnice tmavá, hlavoun tuponosý, mořčák evropský, treska obecná, parakambaly, ďasovití, treska jednoskvrnná, treska bezvousá, štikozubec obecný, mník modrý, humr severský, růžicha šedá, platýs velký, treska polak, jazyk obecný, treska tmavá a kreveta severní. Na základě nejlepších dostupných vědeckých doporučení stanoví víceleté plány cílovou hodnotu úmrtnosti způsobené rybolovem s vyšším a nižším rozmezím F_{MSY}[7], která jsou v souladu s dosažením MSY. Víceleté plány rovněž zmocňují Komisi k přijetí aktů v přenesené pravomoci pro populace považované za vedlejší úlovky, výjimky z povinnosti vykládky a technická opatření.

---

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/973 ze dne 4. července 2018, kterým se zavádí víceletý plán pro populace žijící při dně v Severním moři a rybolov využívající tyto populace, kterým se stanoví podrobnosti provádění povinnosti vykládky v Severním moři a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES) č. 676/2007 a (ES) č. 1342/2008 (Úř. věst. L 179, 16.7.2018, s. 1).

[4] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/472 ze dne 19. března 2019, kterým se zavádí víceletý plán pro populace druhů lovených v západních vodách a přilehlých vodách a pro rybolov využívající tyto populace, o změně nařízení (EU) 2016/1139 a (EU) 2018/973, a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 811/2004, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007 a (ES) č. 1300/2008 (Úř. věst. L 83, 25.3.2019, s. 1).

[5] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2336 ze dne 14. prosince 2016, kterým se stanoví zvláštní podmínky rybolovu hlubinných populací v severovýchodním Atlantiku a ustanovení pro rybolov v mezinárodních vodách severovýchodního Atlantiku a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES) č. 2347/2002 (Úř. věst. L 354, 23.12.2016, s. 1).

[6] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 22).

[7] „Rozmezím F_{MSY}“ se rozumí rozmezí hodnot poskytnuté v nejlepších dostupných vědeckých doporučeních, poskytnutých zejména radou ICES nebo podobným nezávislým vědeckým orgánem uznávaným na úrovni EU nebo na mezinárodní úrovni, kdy veškeré úrovně úmrtnosti způsobené rybolovem v rámci tohoto rozmezí vedou dlouhodobě k maximálním udržitelným výnosům (dále jen „MSY“) v rámci určitého způsobu rybolovu a za stávajících průměrných environmentálních podmínek, aniž by podstatně ovlivňovaly proces reprodukce dotčených populací. Rozmezí je stanoveno tak, aby docházelo k maximálně 5% snížení dlouhodobého výnosu v porovnání s MSY. Horní hranice rozmezí je omezena tak, aby pravděpodobnost, že populace poklesne pod úroveň mezního referenčního bodu pro biomasu reprodukující se populace (B_{lim}), nebyla vyšší než 5 %, jak je vymezeno v čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2019/472 a čl. 2 bodu 1 nařízení (EU) 2018/973.

Víceleté plány byly poprvé použity pro rybolovné období počínající dnem 1. ledna 2019 pro populace žijící při dně v Severním moři a pro rybolovné období počínající dnem 1. ledna 2020 pro populace žijící při dně a hlubinné populace v západních vodách.
V rybolovných právech pro rok 2020 bylo 62 ze 78 celkových přípustných odlovů (TAC) stanoveno v souladu s F_{MSY}[8]. Více než 99 % vykládek v Baltském a Severním moři a Atlantiku, které řídí výhradně EU, tudíž pocházelo z udržitelně řízeného rybolovu[9]. Počet TAC řízených v rámci obou víceletých plánů a stanovených v souladu s MSY a preventivním doporučením se mezi lety 2019 a 2024 nadále zvyšoval.

3 VÝVOJ V PŘÍSLUŠNÝCH OBLASTECH

Tato první zpráva představuje vývoj v provádění příslušných oblastí víceletého plánu a vychází z:

1) cílené konzultace[10];

2) nejnovějšího doporučení Mezinárodní rady pro průzkum moří (ICES) týkajícího se příslušných populací v Severním moři a západních vodách[11];

3) nejnovějších vědeckých posouzení Vědeckotechnického a hospodářského výboru pro rybářství (VTHVR) týkajících se opatření určených členskými státy k provádění povinnosti vykládky[12];

4) první a druhé zprávy[13] o provádění nařízení o technických opatřeních[14] a

[8] „F_{MSY}“ se rozumí hodnota odhadované úmrtnosti způsobené rybolovem, která v rámci určitého způsobu rybolovu a za stávajících průměrných environmentálních podmínek vede dlouhodobě k MSY.

[9] Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě. Cesta k udržitelnějšímu rybolovu v EU: aktuální stav a hlavní směry pro rok 2021 (SWD(2020) 112 final), s. 2.

[10] Konzultovány byly tyto zúčastněné strany: skupina členských států pro Severní moře (Scheveningenská skupina), skupina členských států pro severozápadní vody, skupina členských států pro jihozápadní vody, poradní sbor pro Severní moře, poradní sbor pro severozápadní vody, poradní sbor pro jihozápadní vody, poradní sbor pro pelagický rybolov a poradní sbor pro dálkový rybolov, Mezinárodní rada pro průzkum moří, které odpověděly, že se tohoto průzkumu nemohou zúčastnit, Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství, národní zpravodajové a předsedové regionálních koordinačních skupin (rámec pro shromažďování údajů), skupina odborníků Komise pro rybolov a akvakulturu, atašé pro rybolov, odborníci na rámcovou směrnici o Strategii pro mořské prostředí, skupina odborníků pro mořské prostředí.

[11] Dostupné na adrese: https://www.ices.dk/advice/Pages/Latest-Advice.aspx.

[12] Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství (VTHVR) – Evaluation of Evaluation of joint recommendations on the landing obligation, technical measures, and conservation measures necessary for compliance with obligations under Union environmental legislation (Hodnocení hodnocení společných doporučení týkajících se povinnosti vykládky, technických opatření a opatření pro zachování zdrojů, která jsou nezbytná pro splnění povinností vyplývajících z právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí) (STECF-24-04). Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2024, https://stecf.jrc.ec.europa.eu/documents/d/stecf/stecf_24-04_review-jrs-on-lo-tm-and-cm.

[13] Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě. Provádění nařízení o technických opatřeních (článek 31 nařízení (EU) 2019/1241) (COM/2021/583 final). Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě. Provádění nařízení o technických opatřeních (článek 31 nařízení (EU) 2019/1241) (COM/2024/349 final).

[14] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241 ze dne 20. června 2019 o zachování rybolovných zdrojů a ochraně mořských ekosystémů pomocí technických opatření, o změně nařízení Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nařízení

5) informací, které má Komise k dispozici.

Jejím cílem je vyvodit závěry po pěti a čtyřech letech provádění víceletých plánů pro Severní moře a západní vody.

Zprávy se zaměřují na vývoj od roku 2019, resp. 2020 v pěti hlavních oblastech, konkrétně: i) rybolovná práva od roku 2019 a 2020; ii) vývoj provádění obou víceletých plánů v rámci konzultací mezi EU a Spojeným královstvím, EU a Norskem a dále EU a Norskem a Spojeným královstvím; iii) hlediska smíšeného rybolovu v Severním moři a západních vodách a iv) socioekonomický vývoj / socioekonomická hlediska.

Informace o povinnosti vykládky a minimalizaci nežádoucích úlovků, ekosystémovém přístupu k řízení rybolovu a regionální spolupráci v rámci politiky regionalizace jsou uvedeny v průvodním pracovním dokumentu útvarů Komise (SWD(2024) 218 final).

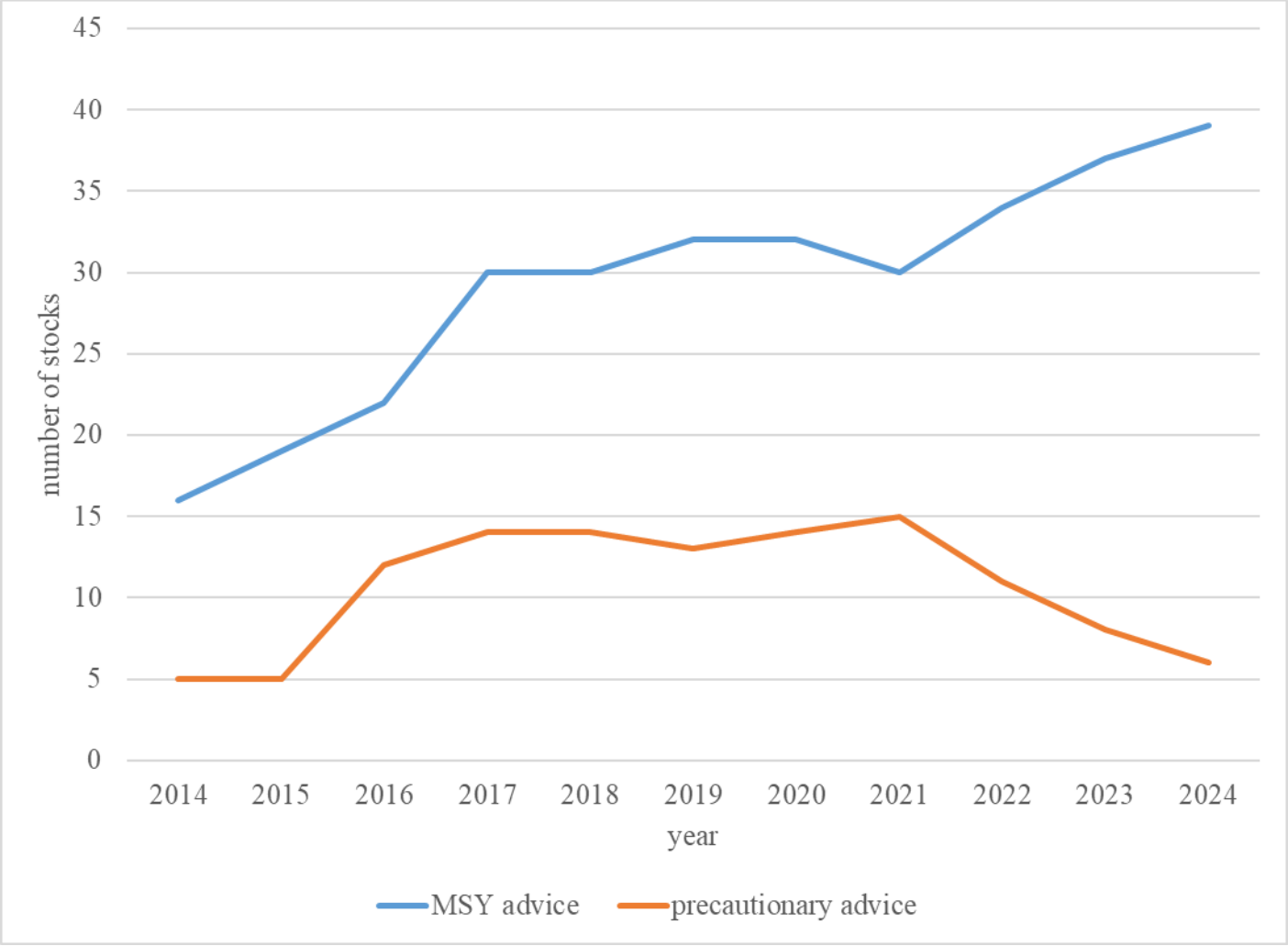
3.1 RYBOLOVNÁ PRÁVA STANOVENÁ OD ROKU 2019 A 2020

Tento oddíl popisuje vývoj v řadě rybích populací a druhů rybolovu. Grafy na obrázcích 1 a 2 ukazují vývoj rybích populací, jejichž řízení je sdíleno se Spojeným královstvím a které před vystoupením Spojeného království z EU k 31. lednu 2020 spravovala výhradně EU. Grafy také zahrnují některé populace, jejichž řízení je sdíleno s Norskem. Doporučení ICES se v průběhu let měnila. U některých populací, které dříve obdržely „preventivní doporučení“, obdržela Komise „doporučení o MSY“, zatímco u jiných populací poskytla ICES preventivní doporučení pro populace, které doporučení o MSY již dříve obdržely. Pokud jde o populace, které EU sama řídila v roce 2020, na úrovni MSY byla všechna tři ze tří rybolovných práv stanovena ve Skagerraku / Kattegatu / Severním moři, což platí i pro rok 2024.

V roce 2020 bylo všech pět z pěti rybolovných práv v západních vodách stanoveno na úrovni MSY, zatímco v roce 2024 bylo na úrovni MSY stanoveno deset z jedenácti. K tomuto nárůstu došlo díky značnému úsilí rybářů a řízení rybích populací členskými státy.

Níže uvedený graf (obrázek 1) ukazuje nárůst populací s doporučením o MSY, zejména v letech 2020–2024 od začátku uplatňování víceletých plánů.

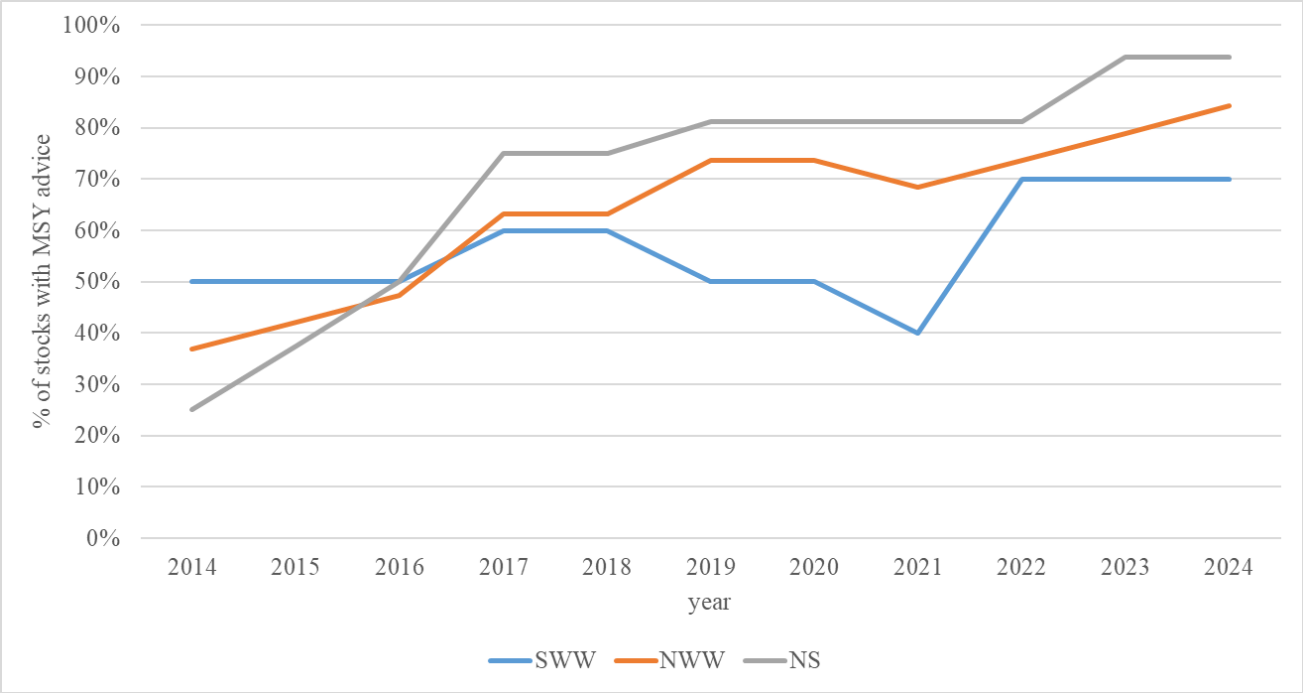
Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 a (EU) 2019/1022 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005 (Úř. věst. L 198, 25.7.2019, s. 105).

Obrázek 1: počet cílových populací ve víceletých plánech pro Severní moře a západní vody, které obdržely doporučení o MSY a preventivní doporučení od začátku uplatňování základního nařízení (zdroj: údaje převzaté z doporučení ICES).

Následující graf (obrázek 2) ukazuje, jak rada ICES od zavedení základního nařízení a obou víceletých plánů vydávala čím dál více doporučení o MSY pro cílové populace víceletých plánů v jihozápadních vodách, severozápadních vodách a Severním moři. Jedná se o jeden z pozitivních účinků zavedení víceletých plánů, neboť se stalo společným cílem zlepšit vědecká doporučení, zejména pro cílové populace v rámci víceletých plánů, ale také pro populace považované za vedlejší úlovky. Takové zlepšení bylo možné také díky závazku rybářů poskytovat lepší údaje pro vědecké postupy.

Mohou být zjištěny určité výkyvy celkového počtu populací, které obdržely doporučení o MSY (např. jihozápadní vody), což může být způsobeno procesem stanovování referenčních hodnot, který reviduje nebo aktualizuje základ doporučení. Celkově však lze z níže uvedeného grafu vyvodit závěr, že v průběhu času dochází k nárůstu doporučení o MSY.

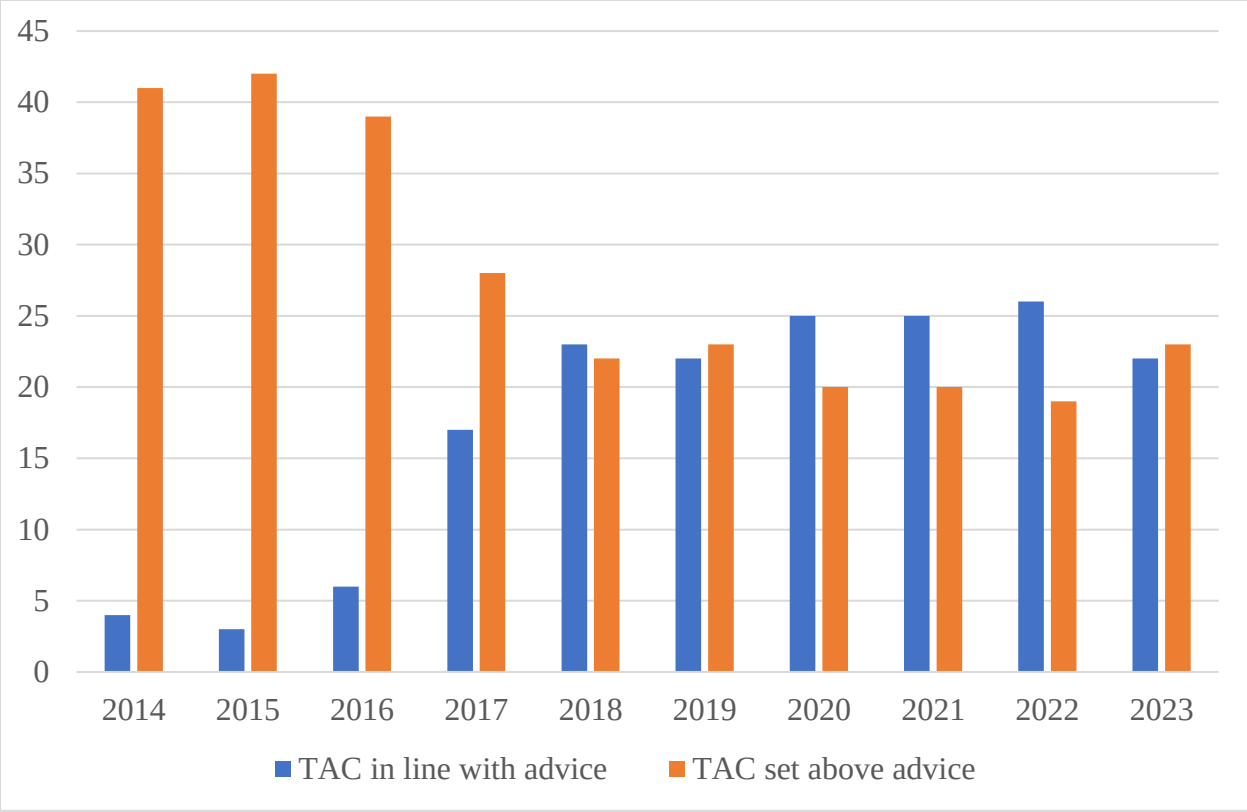

Obrázek 2: procento cílových populací ve víceletých plánech pro Severní moře a západní vody (včetně jihozápadních vod, severozápadních vod a Severního moře), které v průběhu času obdržely doporučení o MSY (zdroj: údaje převzaté z doporučení ICES).

Při stanovování TAC probíhajícím od vstupu víceletých plánů v platnost v letech 2019 a 2020 bylo mnoho TAC stanoveno v souladu s MSY. Ve vztahu k preventivním doporučením nadto Komise navrhla úrovně TAC, které se v průběhu let, a zejména od roku 2019, postupně přibližovaly úrovním doporučeným radou ICES.

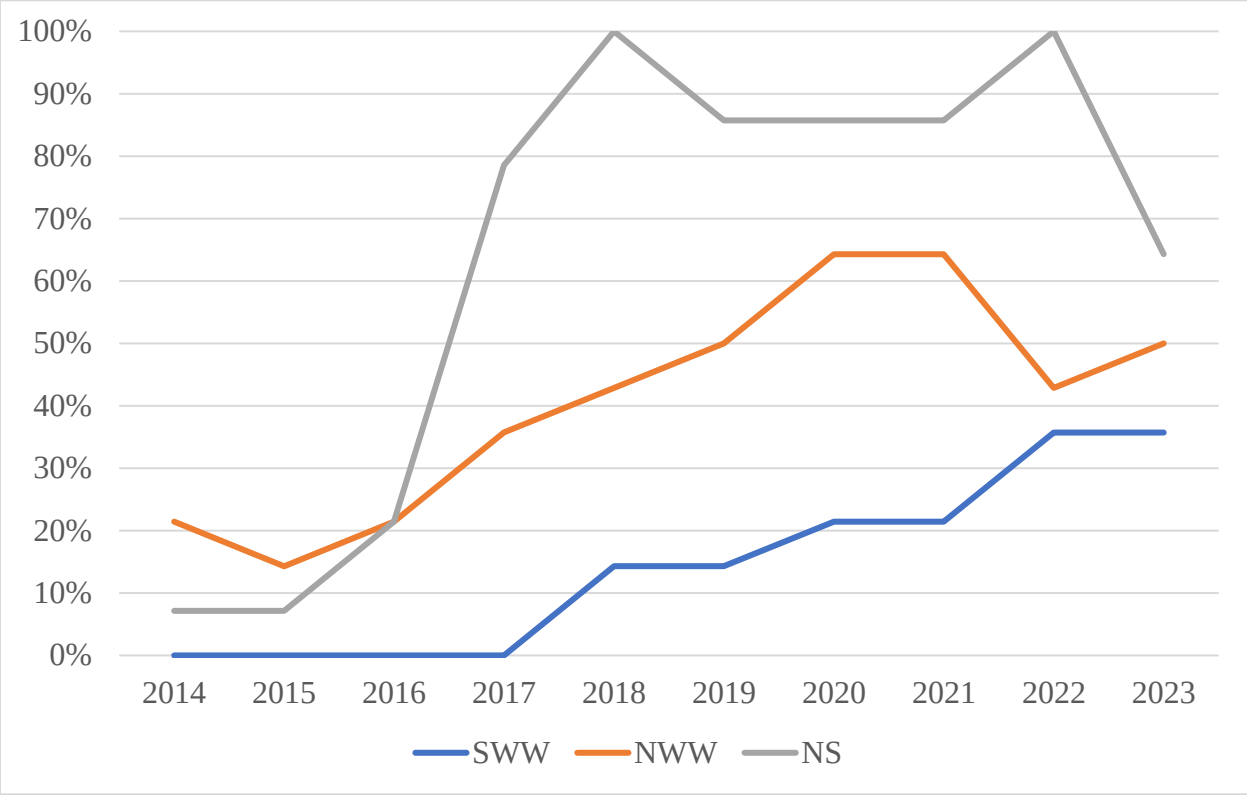
Od vstupu základního nařízení v platnost v roce 2014 se počet rybolovných práv stanovených Radou zvyšoval. Tato skutečnost je v souladu s vědeckým doporučením pro cílové populace v rámci víceletých plánů (viz obrázek 3). Od začátku provádění víceletých plánů v letech 2019 a 2020 se tento počet stále zvyšuje. Před lety 2019 a 2020 Komise navrhla a/nebo Rada rozhodla o

stanovení TAC nad rámec úrovní navržených ve vědeckém doporučení pro řadu cílových populací uvedených v preventivním doporučení. Od roku 2020 se však počet těchto případů snížil a dochází k nim výhradně za účelem zohlednění příslušných faktorů specifických pro jednotlivé populace. Níže uvedený graf (obrázek 3) ukazuje tento vývoj u všech cílových populací v rámci víceletých plánů pro Severní moře a západní vody.

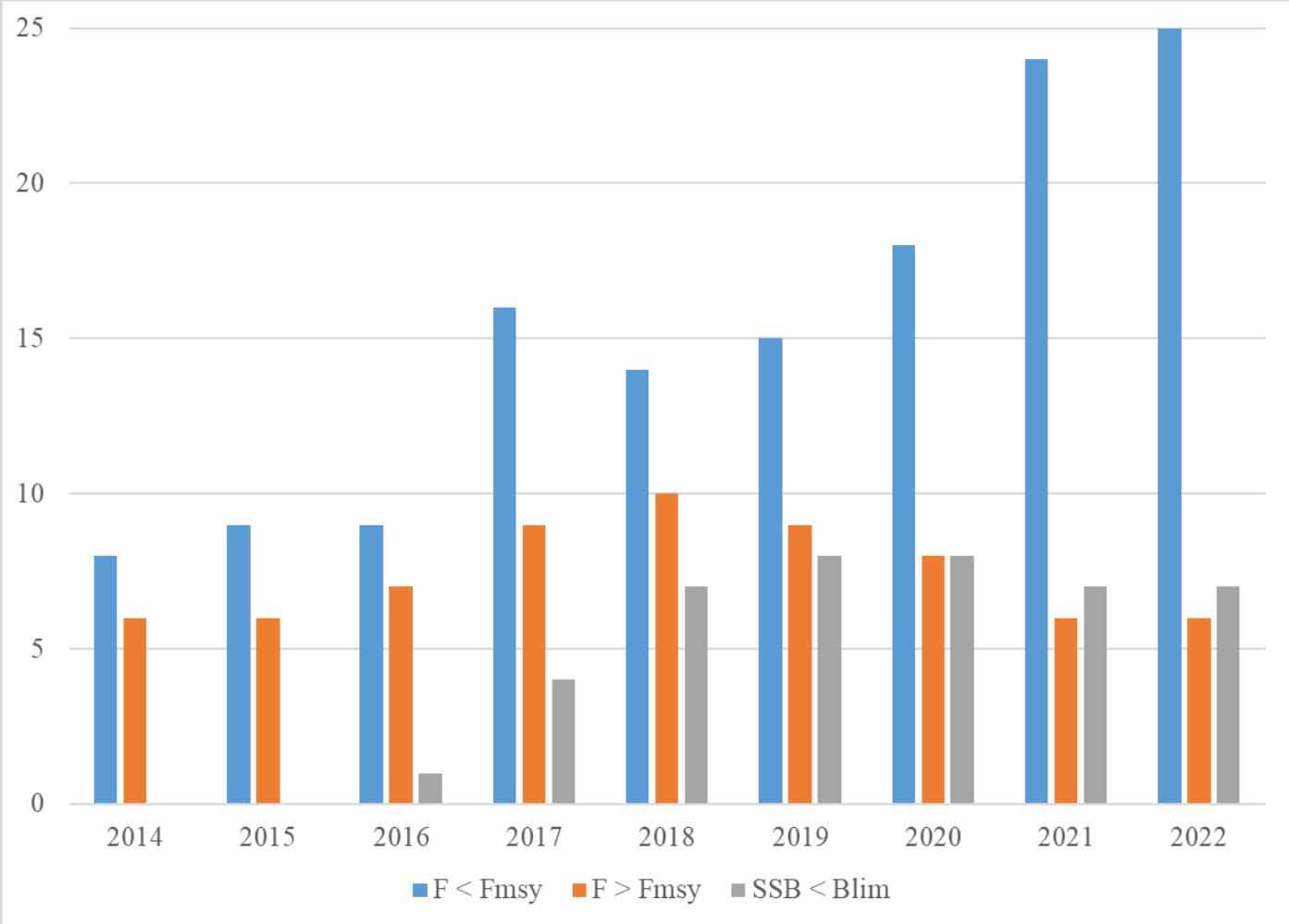
Obrázek 3: počet TAC stanovených v souladu s vědeckým doporučením (modrý sloupec) ve srovnání s TAC stanovenými nad rámec vědeckého doporučení (oranžový sloupec) od vstupu základního nařízení v platnost. V úvahu se berou pouze cílové populace v rámci víceletých plánů pro Severní moře a západní vody.

Následující graf (obrázek 4) ukazuje, jak se TAC stanovené v souladu s vědeckým doporučením v průběhu času měnily od doby, kdy se základní nařízení začalo uplatňovat ve třech různých mořských oblastech: i) Severním moři; ii) severozápadních vodách a iii) jihozápadních vodách. V úvahu se berou pouze cílové populace v rámci víceletých plánů pro Severní moře a západní vody.

Obrázek 4: TAC stanovené v souladu s vědeckými doporučeními od doby, kdy se základní nařízení začalo uplatňovat v: i) Severním moři; ii) severozápadních vodách a iii) jihozápadních vodách. V úvahu se berou pouze cílové populace v rámci víceletých plánů pro Severní moře a západní vody.

Následující graf (obrázek 5) ukazuje, že u mnoha rybích populací se snížil rybolovný tlak od doby, kdy začaly být prováděny víceleté plány pro Severní moře a západní vody v letech 2019 a 2020. Dnes je proto pod hodnotou „B_{lim}“[15] méně populací a ukazatele biomasy jsou k dispozici pro větší množství populací. Je to opět díky odhodlání rybářů a členských států neustále zlepšovat poskytování údajů, které přispívají k vědeckému procesu.

Obrázek 5: stav cílových populací v rámci víceletých programů pro Severní moře a západní vody od doby, kdy začalo být uplatňováno základní nařízení. SSB znamená „biomasa reprodukující se populace“.

PŘÍKLADY POZITIVNÍHO VÝVOJE

Víceleté plány i nadále přispívají k pozitivnímu vývoji v řadě druhů rybolovu, který byl zahájen reformovanou SRP (2013). U těchto druhů rybolovu se úrovně TAC zvýšily a časem se mohly spoléhat na zdravější populace (obrázek 5). Mezi hlavní příklady patří: i) humr severský v Irském

[15] „B_{lim}“ se rozumí referenční bod pro biomasu reprodukující se populace uvedený v nejlepších dostupných vědeckých doporučeních, […] pod jehož úrovní může být reprodukční kapacita omezena, jak je definováno ve víceletých plánech pro Severní moře a západní vody.

a Keltském moři (nárůst o více než 12 % mezi lety 2020 a 2024); ii) treska bezvousá v Severním moři (nárůst o 346 % mezi lety 2019 a 2024); iii) treska skvrnitá v Severním moři (zvýšení o 250 % mezi lety 2019 a 2024); iv) platýs velký v Severním moři (nárůst o téměř 9 % mezi lety 2019 a 2024) a v) treska skvrnitá ve Skagerraku (nárůst o 250 % mezi lety 2019 a 2024).

Takových výsledků by nebylo možné dosáhnout, kdyby rybáři a další zúčastněné strany nebyli odhodláni odpovědně řídit své rybí populace, které jsou v konečném důsledku zdrojem jejich příjmů. Ke zlepšení došlo rovněž díky aktivnímu zapojení poradních sborů do procesu regionalizace.

Následující kapitoly o Severním moři, Skagerraku-Kattegatu a Baleárském moři poskytují přehled o vývoji v těchto mořských oblastech.

SEVERNÍ MOŘE A SKAGERRAK-KATTEGAT

Od prvního roku uplatňování víceletého plánu pro Severní moře se rybolovná práva na tresku skvrnitou ve Skagerraku a Kattegatu mezi lety 2019 a 2024 zvýšila o 250 %.

BALEÁRSKÉ MOŘE A VYUŽITÍ FLEXIBILITY VYŠŠÍHO ROZMEZÍ MSY

V případě smíšeného rybolovu bělomasých ryb, tj. štikozubce novozélandského, ďasovitých a parakambal rada ICES uznala, že limitujícím faktorem je štikozubec novozélandský, a usoudila, že jeho stav je dobrý[16] (včetně stavu nad úrovní MSY $B_{trigger}$)[17]. To znamená, že byly splněny právní podmínky stanovené v čl. 4 odst. 5 víceletého plánu pro západní vody pro použití vyššího rozmezí MSY. S cílem poskytnout rybářům větší flexibilitu a umožnit jim lépe využívat kvóty pro ostatní druhy bělomasých ryb navrhla Komise stanovit pro roky 2020, 2022, 2023 a 2024 TAC pro štikozubce novozélandského ve vyšším rozmezí MSY. Rada s těmito návrhy souhlasila. Pro rok 2021 však byl TAC stanoven v souladu s preventivním doporučením. V roce 2022 se pak TAC vrátil k vyššímu rozmezí MSY po stanovení referenční hodnoty[18].

Od roku 2022 se také celkově zvýšila rybolovná práva u iberské populace bělomasých ryb, tj. ďasovitých, parakambal a humra severského, ulovených společně se štikozubcem novozélandským v rámci smíšeného rybolovu bělomasých ryb.

V rámci konzultací se zúčastněnými stranami, které se uskutečnily při přípravě této zprávy, francouzský Národní výbor pro námořní rybolov a akvakulturu (Comité national des pêches maritimes et des élevages marins, CNPMEM) potvrdil, že víceleté plány umožňují flexibilitu při

[16] ICES. 2023. Iberian Waters mixed-fisheries considerations (Úvahy o smíšeném rybolovu v iberských vodách). Ve zprávě Poradního výboru ICES, 2023. Doporučení ICES 2023, https://doi.org/10.17895/ices.advice.24212058.

ICES. 2024. Štikozubec obecný (*Merluccius merluccius*) v divizích 8.c a 9.a jižní populace (Kantaberské moře a iberské vody Atlantského oceánu). Ve zprávě Poradního výboru ICES, 2024. Doporučení ICES 2024, https://doi.org/10.17895/ices.advice.25019306.

[17] „MSY $B_{trigger}$" je úroveň biomasy, pod níž je třeba přijmout řídící opatření, aby se populaci umožnila obnova nad úroveň, na níž je možné dlouhodobě dosahovat MSY.

[18] ICES. 2023. Benchmark workshop on anglerfish and hake (Srovnávací seminář o ďasovitých a štikozubcích obecných) (WKANGHAKE; výstupy ze zasedání v roce 2022). Vědecké zprávy ICES. 5:17. 354 stran. https://doi.org/10.17895/ices.pub.20068997

stanovování rybolovných práv, zejména při smíšeném rybolovu, aby se předešlo situacím, kdy dochází k blokaci. Výbor však vyjádřil politování nad tím, že tato flexibilita nebyla využita při stanovování TAC a kvót v Radě. Poradní sbor pro jihozápadní vody (SWWAC) by z ekonomických důvodů upřednostnil širší používání vyššího rozmezí MSY. Někteří vědci, kteří se konzultace zúčastnili, se domnívají, že účinek je neutrální a že cílem pro stanovení TAC by měla být hodnota F_{MSY} („hodnota MSY“), a nikoli rozmezí MSY.

Výbor CNPMEM, poradní sbor pro severozápadní vody (NWWAC), skupina členských států pro severozápadní vody, dva členové výboru VTHVR a regionální koordinační skupina pro sběr údajů zjistili, že provádění víceletých plánů pro Severní moře a západní vody napomohlo zvýšení počtu TAC řízených v souladu s MSY.

Komise konstatuje, že pravidla víceletého plánu přinesla určitou míru flexibility v oblasti řízení populací, pro které byla stanovena rozmezí. Dobrým příkladem je výše uvedený štikozubec novozélandský v Biskajském zálivu a v Baleárském moři. V reakci na názor výboru CNPMEM, který by si přál větší flexibilitu při jednáních Rady, Komise poukázala na skutečnost, že ve svých návrzích rybolovných práv již plně využívá flexibilitu stanovenou víceletými plány pro všechny případy v přímořské oblasti Atlantského oceánu. Jinými slovy, všechny TAC jsou navrženy buď na úrovni MSY, nebo pokud jsou splněny právní podmínky, Komise navrhuje TAC na horní úrovni MSY.

3.1.1 OMEZENÍ

RYBOLOV V BISKAJSKÉM ZÁLIVU

Udržitelné řízení populací v Biskajském zálivu ze strany rybářů, vědců a členských států zajišťuje stabilní rybolovná práva, což následně vytváří dobrý ekonomický základ pro pobřežní komunity v tomto regionu. V posledních třech letech však v této mořské oblasti došlo u některých populací k prudkému poklesu rybolovných práv. K prvnímu poklesu došlo v roce 2022, kdy musel být TAC pro jazyka obecného v Biskajském zálivu snížen o 36 %, aby se snížil rybolovný tlak a udržel stav populace v souladu s MSY. Rada s návrhem Komise na toto snížení souhlasila. V roce 2023 pak byl TAC zvýšen o 20 %.

V roce 2023 byla rada ICES schopna poskytnout doporučení o MSY pro tresku polak v Biskajském zálivu a v iberských vodách. Dle doporučení se měly dané tři TAC snížit o 53 %, což muselo být provedeno v plném rozsahu (ačkoli to představovalo pouze 4% snížení ve srovnání s předchozím doporučením ICES). Treska polak je vedlejším úlovkem v rámci víceletého plánu pro západní vody, u něhož čl. 5 odst. 3 týkající se „blokačních druhů“ vyžaduje, aby byla zohledněna obtížnost souběžného rybolovu všech populací při MSY, zejména v situacích, kdy to vede k předčasnému ukončení smíšeného rybolovu. Bylo zřejmé, že TAC pro tuto populaci musí být buď stanoven v souladu s nově posouzenou hodnotou MSY, nebo že výbor VTHVR musí provést hodnocení výskytu blokačních druhů pro rok 2024 na základě příslušných údajů předložených těmi členskými státy, které tvrdily, že výrazný pokles tresky polak by jejich loďstvům způsobil blokaci. Bylo přijato rozhodnutí snížit TAC pro rok 2024 o 35 %, protože výbor VTHVR potvrdil riziko blokace

jiných, zdravějších rybářských oblastí, kde je treska polak buď vedlejším úlovkem, nebo kde je lovena společně s jinými, zdravějšími populacemi ve smíšeném rybolovu.

Aby byl tento rybolov udržitelný a v souladu s MSY, musela Komise v souladu s doporučením ICES pro rybářský hospodářský rok 2024 rovněž navrhnout výrazné snížení u ostatních druhů rybolovu v Biskajském zálivu, konkrétně snížení o 41 % u tresky bezvousé, o 14 % u humra severského, o 7 % u jazyka obecného a o 22 % u jižních populací mořčáka evropského. Rada ve všech případech souhlasila s návrhem Komise.

Rybolov jazyka obecného a humra severského byl v předchozích letech řízen udržitelně v souladu s MSY, zatímco u rybolovu tresky polak a tresky bezvousé – tj. druhů, které byly nově vyhodnoceny na úrovni MSY – došlo k velmi výraznému snížení jejich TAC. Rybáři měli pochybnosti, zda na tyto populace neměly negativní dopad i jiné faktory mimo rybolov, a tvrdili, že víceleté plány se příliš zaměřují na krátkodobé výsledky namísto postupného snižování. Na toto téma Komise poznamenává, že rada ICES ve svém posledním přehledu ekosystémů zdůraznila poměrný nárůst přirozené úmrtnosti rybích populací v ekoregionu, který je způsoben jinými faktory než rybolovem – jehož tlak se od 90. let 20. století neustále snižuje – a těmito jinými faktory jsou především predace a změna klimatu[19]. Je normální, že dochází k výkyvům ve velikosti populací a jejich biologických parametrech, které pak vedou k určitému snížení nebo zvýšení příslušných kvót.

Komise oceňuje trvalé úsilí odvětví rybolovu i zúčastněných stran o snížení tlaku na rybí populace a o dodržování vědeckých doporučení. V rámci víceletých plánů se požaduje, aby byly TAC každoročně stanoveny v souladu s MSY, a nedovoluje se postupný přístup, který by umožnil postupné snižování populací, které byly dříve řízeny udržitelně na úrovni MSY.

3.2 Populace řízené společně s pobřežními státy v severovýchodním Atlantiku, zejména se Spojeným královstvím a Norskem v rámci smíšeného rybolovu

Zatímco víceleté plány jsou i nadále užitečným základem pro stanovení postojů EU při každoročních konzultacích se zeměmi mimo EU, pokud jde o společně řízené populace, zejména v situacích, kdy rada ICES vydává doporučení o nulovém odlovu, skutečná výše TAC je předmětem konzultací. Zpráva se však zabývá i uplatňováním víceletých plánů před vystoupením Spojeného království z EU.

Pokud jde o štikozubce obecného, severní populace (Severní moře, Keltské moře a severní část Biskajského zálivu), vývoj populace ukazuje, že se od počátku roku 2000 obnovila a rozšířila své rozložení, přičemž se v Severním moři stala významnější než dříve. V roce 2022 byla stanovena referenční hodnota populace štikozubce obecného.

[19] ICES. 2022. Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Ecosystem overview (Ekoregion Biskajského zálivu a iberského pobřeží – přehled ekosystémů). Ve zprávě Poradního výboru ICES, 2022. Doporučení ICES 2022, oddíl 6.1, https://doi.org/10.17895/ices.advice.21731579.

TAC vyjednaný se Spojeným královstvím je stanoven na základě rozmezí víceletého plánu pro západní vody. TAC je stanoven na úrovni MSY. EU však využila ustanovení v rámci víceletého plánu a omezila snížení na 20 % v horním rozmezí MSY v případech, kde mělo podle doporučení být snížení v roce 2022 ještě vyšší. Štikozubec severní je také součástí jednání s Norskem.

Poradní sbor pro severozápadní vody lituje, že při stanovování rybolovných práv pro severozápadní vody nebyla použita rozmezí MSY. Komise se domnívá, že rozsahy byly použity, pokud byly splněny právní podmínky pro jejich použití.

Podle dohody o obchodu a spolupráci[20] mohou EU a Spojené království zvážit společné vypracování víceletých strategií pro zachování a řízení zdrojů, představujících základ pro stanovení TAC i dalších řídicích opatření. Tyto strategie jsou předmětem probíhajících diskusí ve specializovaném výboru pro rybolov.

3.3 Realita smíšeného rybolovu v Severním moři a západních vodách

Unijní vody Severního moře a západní vody se vyznačují smíšeným rybolovem, v němž se loví komerčně cenné a zdravější rybí populace, jako je humr severský v Kattegatu, treska skvrnitá v Keltském moři, treska jednoskvrnná západně od Skotska a štikozubec severní. Při tomto rybolovu se však nelze vyhnout vedlejším úlovkům jiných rybích populací, které mohou být někdy pod mnohem větším tlakem než zdravější cílové populace. Příkladem jsou nevyhnutelné vedlejší úlovky snižující se populace tresky obecné a tresky bezvousé v Keltském moři při zdravém rybolovu tresky skvrnité v této mořské oblasti, snižující se populace růžichy šedé jako vedlejší úlovek při zdravém rybolovu štikozubce severního loveného pomocí dlouhých lovných šňůr v Keltském moři a snižující se populace tresky obecné jako nevyhnutelný vedlejší úlovek humra severského v Kattegatu.

To je jen několik příkladů, které ilustrují realitu smíšeného rybolovu v evropských vodách. V takovémto prostředí smíšeného rybolovu se články 4 a 5 víceletých plánů pro Severní moře a západní vody vztahují na „blokační druhy“ a stanoví, že je třeba zohlednit obtížnost souběžného rybolovu všech populací při MSY. Je však nutné přijmout opatření k co největšímu snížení nevyhnutelných vedlejších úlovků. Zavedením zvláštních opatření ke snížení konkrétních vedlejších úlovků přispěly víceleté plány k dosažení tohoto cíle (viz příklady níže).

Skupina členských států pro severozápadní vody uznává, že víceletý plán pro Severní moře byl přínosný, protože se díky řízení smíšeného rybolovu vyhnul blokacím.

Níže jsou uvedeny některé konkrétní příklady řízení smíšeného rybolovu v různých mořských oblastech.

[20] Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé (Úř. věst. L 149, 30.4.2021, s. 10).

3.3.1 KATTEGAT

Příklady opatření v rámci víceletého plánu pro Severní moře na ochranu určitých populací v Kattegatu zahrnují návrh, aby v souladu s čl. 4 odst. 4 víceletého plánu pro Severní moře byl TAC humra severského ve Skagerraku a Kattegatu stanoven v nižším rozmezí MSY, s cílem omezit na minimum nevyhnutelné vedlejší úlovky tresky obecné v Kattegatu při lovu humra severského. Rada souhlasila s návrhy Komise pouze v letech 2020, 2022 a 2024. I přesto však stanovila TAC v nižším rozmezí MSY i ve všech ostatních letech.

Od roku 2020 jsou v platnosti rovněž nápravná opatření pro Kattegat. Tato opatření zahrnují zavedení selektivnějších lovných zařízení pro vlečné sítě pro lov při dně, která umožňují lov humra severského pouze s pomocí mřížky seltra nebo švédské mřížky spolu s maximálně 1,5% omezením vedlejších úlovků tresky obecné. Kromě toho, aby se plavidla podpořila v používání dálkového elektronického sledování k účinnému monitorování dodržování povinnosti vykládky, mohou plavidla EU, která se účastní projektu členského státu pro řádně dokumentovaný rybolov, místo toho používat zařízení v souladu s nařízením o technických opatřeních.

Přínosem těchto opatření je, že cílový lov humra severského může pokračovat, zatímco byla zavedena opatření pro vedlejší úlovky tresky obecné. V tomto ohledu rada ICES nedokáže odhadnout podíl úmrtnosti, která souvisí s rybolovem (a tudíž není přirozená nebo nesouvisí s migrací do Severního moře po využití Kattegatu jako místa pro rozmnožování). Doporučení a technická služba ICES rovněž poukazují na nutnost používat selektivnější lovná zařízení.

3.3.2 PŘÍKLADY V KELTSKÉM MOŘI

Opatření v rámci víceletého plánu pro západní vody na ochranu populací vedlejších úlovků v Keltském moři zahrnují navržení TAC pro tresku skvrnitou v nižším rozmezí MSY na základě čl. 4 odst. 3 víceletého plánu pro západní vody, aby se nevyhnutelné vedlejší úlovky tresky obecné a tresky bezvousé při lovu tresky skvrnité, což jsou cílové populace v rámci víceletého plánu pro západní vody, omezily na minimum. Rada souhlasila s návrhem Komise pro rok 2020, který byl posledním rokem před vystoupením Spojeného království z EU. Pro rok 2021 stanovila Rada předběžné TAC, načež došlo k dohodě o TAC se Spojeným královstvím v druhé polovině roku 2021. Od roku 2021 se o těchto populacích jedná v rámci konzultací mezi EU a Spojeným královstvím.

Další nápravná opatření pro tresku obecnou a tresku bezvousou v Keltském moři, obě cílové populace v rámci víceletého plánu pro západní vody, navrhla Komise na rok 2020 v rámci nařízení o rybolovných právech na základě článku 8 víceletého plánu pro západní vody. Patří mezi ně vnitřně provázaná technická opatření a kvóta na vedlejší úlovky tresky obecné v Keltském moři na úrovni, která by poskytovala ochranu populacím vedlejších úlovků a zároveň umožňovala pokračovat v cílovém rybolovu tresky skvrnité. Pokud jde o TAC, Komise navrhla snížení o 88 % v souladu s úrovní MSY a doporučovaným pravidlem rady ICES. Protože by to znamenalo nízký TAC pro tresku obecnou ve výši 189 tun, který by blokoval ostatní rybolov bělomasých ryb v Keltském moři, rozhodla se Rada neřídit se návrhem Komise na TAC a místo toho stanovila TAC

na 805 tun, aby se předešlo brzkému zablokování ostatního rybolovu bělomasých ryb Keltském moři. Tento TAC přesto umožnil výrazné zvýšení biomasy. Rada rovněž zavedla selektivnější metody rybolovu pro bělomasé ryby v Keltském moři, které jsou vnitřně provázané s nařízením o rybolovných právech na rok 2020. Bez těchto vnitřně propojených opatření by TAC musel být nižší. Opatření v uvedeném nařízení byla následně nahrazena aktem v přenesené pravomoci[21] na základě společného doporučení skupiny členských států pro severozápadní vody přijatého v roce 2020, který obsahuje další selektivnější metody rybolovu.

Dalším příkladem v Keltském moři je růžicha šedá, která je nevyhnutelným vedlejším úlovkem při rybolovu štikozubce severního loveného pomocí dlouhých lovných šňůr. Rada ICES doporučila nulové odlovy této populace, protože ji považuje za vyčerpanou[22]. To by však pro rybolov štikozubce severního znamenalo blokaci. Proto byl na roky 2023 a 2024 stanoven nízký TAC výhradně pro vedlejší úlovky, aby byl rybolov štikozubce severního v této mořské oblasti zachován a aby byl co nejvíce chráněn vedlejší úlovek růžichy šedé. Kromě toho se skupina členských států pro severozápadní vody dohodla na společném doporučení zavést minimální referenční velikosti pro zachování zdrojů pro růžichu šedou ulovenou při komerčním a rekreačním rybolovu a v uzavřených oblastech s cílem lépe chránit ryby ve tření a mladé jedince růžichy šedé. Na základě tohoto společného doporučení přijala Komise na rok 2023 technické opatření ve formě aktu v přenesené pravomoci, jehož platnost byla prodloužena do roku 2024[23].

Jedna z průmyslových organizací (CNPMEM) víceletý plán kritizovala s tím, že je příliš rigidní, pokud jde o seznam cílových populací, a tvrdila, že neexistují jasná kritéria pro to, co to cílová populace je.

Je důležité poznamenat, že v rámci diskusí o víceletých plánech Komise navrhla, aby spolunormotvůrci přenesli na Komisi pravomoc měnit seznamy cílových populací. Spolunormotvůrci však s návrhem Komise nesouhlasili a rozhodli se, že si pravomoc měnit seznam cílových populací ponechají.

---

[21] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2324 ze dne 23. srpna 2021, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241, pokud jde o technická opatření pro některé druhy rybolovu při dně a pelagického rybolovu v Keltském moři, v Irském moři a ve vodách západně od Skotska (Úř. věst. L 465, 29.12.2021, s. 1).

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2588 ze dne 20. října 2022, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241, pokud jde o technická opatření pro některé druhy rybolovu při dně a pelagického rybolovu v Keltském moři, v Irském moři a ve vodách západně od Skotska (Úř. věst. L 338, 30.12.2022, s. 44).

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/492 ze dne 30. listopadu 2023, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241, pokud jde o prodloužení technických opatření pro některé druhy rybolovu při dně a pelagického rybolovu v Keltském moři, v Irském moři a ve vodách západně od Skotska (Úř. věst. L, 2024/492, 13.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/492/OJ).

[22] ICES. 2022. Růžicha šedá (*Pagellus bogaraveo*) v podoblastech 6–8 (Keltské moře, Lamanšský průliv a Biskajský záliv). Ve zprávě Poradního výboru ICES, 2022. Doporučení ICES 2022, https://doi.org/10.17895/ices.advice.19453802

[23] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/56 ze dne 19. července 2022, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241, pokud jde o zvláštní technická opatření týkající se růžichy šedé (*Pagellus bogaraveo*) v podoblastech ICES 6 až 8 (Úř. věst. L 5, 6.1.2023, s. 1).

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/491 ze dne 30. listopadu 2023, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241, pokud jde o prodloužení zvláštních technických opatření týkajících se růžichy šedé (*Pagellus bogaraveo*) v podoblastech ICES 6 až 8 (Úř. věst. L, 2024/491, 13.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/491/oj).

3.4 ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA VE VĚCI C-330/22

V rozsudku ze dne 11. ledna 2024[24] Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) potvrdil platnost nařízení o rybolovných právech na rok 2020[25], pokud stanovilo čtyři TAC výhradně pro nevyhnutelné vedlejší úlovky nad rámec doporučení ICES o nulovém odlovu. Soudní dvůr rozhodl, že Rada měla prostor pro uvážení stanovit tyto TAC pro populace vedlejších úlovků nad vědecky doporučenými úrovněmi, aby sladila cíl pokračování smíšeného rybolovu s dosažením dobrého biologického stavu dotčených populací. Zároveň Soudní dvůr rozhodl, že pro populace uvedené jako „cílové“ v rámci víceletých plánů se povinnost dosáhnout MSY a udržet jej po roce 2020 „použije striktně a bez výjimky“.

4 EKOSYSTÉMOVÝ PŘÍSTUP

Ustanovení čl. 2 odst. 3 základního nařízení uvádí, že SRP musí provádět ekosystémový přístup k řízení rybolovu, aby došlo ke snížení nepříznivých dopadů rybolovných činností na mořský ekosystém. Ustanovení čl. 3 odst. 3 víceletých plánů stanoví, že víceleté plány musí být v souladu s právem EU v oblasti životního prostředí a zejména s cílem dosažení dobrého stavu prostředí do roku 2020, jak vyžaduje rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí (dále jen „směrnice o mořském prostředí“)[26]. Směrnice o mořském prostředí stanoví jedenáct kvalitativních deskriptorů pro určování dobrého stavu prostředí. Víceleté plány mají za cíl zajistit, aby podmínky deskriptoru 3 (který je pro řízení rybolovu nejdůležitější) byly splněny, a přispět ke splnění podmínek dalších relevantních deskriptorů úměrně k relativnímu významu rybolovu.

Deskriptor 3 je přímo spojen se stanovením rybolovných práv. Je popsán takto: „Úrovně populací všech komerčně využívaných ryb a měkkýšů a korýšů jsou v rámci bezpečných biologických limitů, přičemž rozložení populace podle věku a velikosti svědčí o zdravé skupině.“ Rybolovná činnost má vliv na deskriptory související s: (1) biologickou rozmanitostí; (4) potravní sítí; (6) celistvostí mořského dna a (10) odpadky v moři. Vliv rybolovu na další deskriptory je přinejlepším nepřímý a/nebo nepodstatný.[27]

Rada ICES uvádí, že úmrtnost způsobená rybolovem od 90. let 20. století neustále klesá a nyní je v průměru nižší než F_{MSY}[28].

---

[24] Rozsudek ze dne 11. ledna 2024, Friends of the Irish Environment (Possibilités de pêche supérieures à zéro), C-330/22, EU:C:2024:19.

[25] Nařízení Rady (EU) 2020/123 ze dne 27. ledna 2020, kterým se pro rok 2020 stanoví rybolovná práva ve vodách Unie a rybolovná práva, jimiž disponují rybářská plavidla Unie v některých vodách mimo Unii, pro některé rybí populace a skupiny rybích populací (Úř. věst. L 25, 30.1.2020, s. 1).

[26] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (Úř. věst. 164, 25.6.2008, s. 19).

[27] K dalším deskriptorům patří: (2) vnášení nepůvodních druhů; (5) eutrofizace vzniklá lidskou činností; (7) hydrografické podmínky; (8) koncentrace znečišťujících látek v moři; (9) úroveň znečišťujících látek v rybách a potravinách mořského původu; (11) uvádění energie, včetně hluku pod mořskou hladinou.

[28] ICES. 2022. Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Fisheries Overview (Ekoregion Biskajského zálivu a iberského pobřeží - přehled rybolovu). Ve zprávě Poradního výboru ICES, 2022. Doporučení ICES 2022, oddíl 6.2. https://doi.org/10.17895/ices.advice.21641396

Rybolov má potenciál ulovit chráněné druhy, jako jsou mořští ptáci a mořští savci[29]. Reforma SRP z roku 2013 nabídla zúčastněným stranám a členským státům určitého regionu nové způsoby spolupráce, aby se mohly dohodnout na opatřeních vytvořených na míru jejich mořským oblastem.

5 POVINNOST VYKLÁDKY

Klíčovým cílem reformované SRP (2013) je zavést povinnost vykládky a postupně odstranit výměty vyhýbáním se nežádoucím úlovkům a snižováním jejich množství. Povinnost vykládky se vztahuje na druhy řízené podle TAC, který platí od ledna 2019.

Pokud jde o povinnost vykládky, zúčastněné strany v odpovědi na konzultaci uvedly, že ačkoli existují důkazy o snížení výmětů, povinnost vykládky nesplnila svůj cíl a hlavním úkolem zůstává zajistit, aby povinnost vykládky byla v rámci právního rámce proveditelná, a zároveň podpořit změnu způsobů rybolovu směrem k větší selektivitě. Navzdory tomu odvětví rybolovu od zavedení povinnosti vykládky věnovalo značné úsilí pochopení a následnému provádění této politiky, aktivnímu zapojování výzkumných ústavů do vývoje způsobů, jak se vyhnout nežádoucím úlovkům a jak je snížit, a do zlepšování svých obecných znalostí o těchto druzích (včetně míry přežití).

Pozitivní je, že zúčastněné strany potvrzují, že povinnost vykládky podnítila vědecký výzkum s cílem vyvinout selektivnější lovná zařízení a způsoby rybolovu. V případě smíšeného rybolovu populací žijících při dně se však zúčastněné strany domnívají, že míra selektivity bude omezená.

Komise má za to, že přetrvávající problém výmětů je otázkou kontroly a prosazování, kterou je třeba řešit v rámci systému kontroly rybolovu EU. Víceleté plány nebyly navrženy tak, aby tento problém řešily.

6 REGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE

Regionální spolupráce je jedním z hlavních směrů SRP. Jejím hlavním cílem je lépe zohlednit rozdíly mezi jednotlivými mořskými oblastmi a více zapojit zúčastněné strany do řízení rybolovu s využitím jejich znalostí a zkušeností. Přímější zapojení zúčastněných stran do formulování a provádění řídicích opatření nakonec povede k většímu pocitu sdílené odpovědnosti a závazku dodržovat opatření. Prostřednictvím regionální spolupráce mohou zúčastněné strany s přímým zájmem na řízení podpořit přijetí opatření pro zachování zdrojů, jako jsou víceleté plány a plány výmětů. Toho je dosahováno především prostřednictvím poradních sborů a skupin členských států.

[29] ICES. 2022. Bay of Biscay and the Iberian Coast ecoregion – Ecosystem overview (Ekoregion Biskajského zálivu a iberského pobřeží – přehled ekosystémů). Ve zprávě Poradního výboru ICES, 2022. Doporučení ICES 2022, oddíl 6.1, https://doi.org/10.17895/ices.advice.21731579.

Konzultace se zúčastněnými stranami poskytla užitečnou zpětnou vazbu ohledně toho, jak regionální spolupráce v rámci víceletých plánů funguje v praxi. Odhalila všeobecně rozšířený názor, že víceleté plány poskytují nezbytný právní rámec umožňující realizaci regionální spolupráce. Například členové sboru NWWAC a výboru VTHVR pozitivně vnímali rostoucí spolupráci mezi příslušnými zúčastněnými stranami[30]. Společná doporučení postupně poskytla více technických důkazů a praktických poznatků a také opatření přizpůsobená pro jednotlivé mořské oblasti. Regionální skupiny členských států by rovněž mohly těžit z většího zapojení zúčastněných stran a vědců. V tomto smyslu vyzývá Pakt pro rybolov a oceány oznámený ve zprávě o SRP na rok 2024[31] členské státy, aby dosáhly pokroku v oblasti řízení SRP ve prospěch všech zúčastněných stran a celé společnosti.

7 SOCIOEKONOMICKÝ ROZVOJ

7.1 SEVERNÍ MOŘE

Na základě výroční hospodářské zprávy výboru VTHVR o rybářském loďstvu EU za rok 2023[32] není žádné loďstvo členského státu zcela závislé na rybolovné činnosti v regionu. Na základě hodnoty vykládek je Severní moře a východní Atlantik klíčovou oblastí rybolovu pro Dánsko (86 % celkových vykládek), Nizozemsko (83 %), Německo (61 %), Švédsko (70 %) a Belgii (32 %).

7.2 SEVEROZÁPADNÍ VODY

Podle zprávy výboru VTHVR je na základě hodnoty vykládek nejvyšší úroveň vykládek v severozápadních vodách u francouzského a irského rybolovu. Irsko však vykazuje nejvyšší celkový podíl vnitrostátní hodnoty vykládky z tohoto regionu (90 %), což svědčí o jeho vysoké závislosti na této oblasti (97 % dnů na moři se odehrává v těchto vodách). Belgie (54 %) a Francie (29 %) jsou na této oblasti také velmi závislé, pokud jde o počet dní na moři. Zatímco Irsko a Belgie vykazují vysokou závislost, nejvyšší podíl rybolovu připadá na Francii a Irsko.

7.3 JIHOZÁPADNÍ VODY

Podle zprávy výboru VTHVR byly hlavními loďstvy působícími v regionu španělské, francouzské a portugalské loďstvo. Kromě nich působilo v regionu v roce 2021 dalších šest loďstev EU: Belgie,

[30] Na konzultaci se zúčastněnými stranami odpověděli dva členové výboru VTHVR.

[31] Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě. Udržitelný rybolov v EU: aktuální stav a hlavní směry pro rok 2025 (COM/2024/235 final).

[32] Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství (VTHVR) – The 2023 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (Výroční hospodářská zpráva o rybářském loďstvu EU za rok 2023) (STECF 23-07), Prellezo, R., Sabatella, E., Virtanen, J., Tardy Martorell, M. a Guillen, J. editor(s), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2023, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC135182.

Německo, Dánsko, Irsko, Litva a Nizozemsko, ale jejich rybolovná činnost v regionu byla omezená (celkový podíl těchto členských států na intenzitě činil 0,16 %, vykládky pak představovaly 1,12 % hodnoty a 2,23 % hmotnosti celkového objemu v regionu). Podle hodnoty vykládek vyprodukovalo z tohoto regionu nejvíce Španělsko, následované Portugalskem a Francií. Největší podíl vnitrostátní vyložené hmotnosti z regionu má Španělsko (51 %), následuje Portugalsko (32 %) a Francie (15 %). Portugalsko je zemí, která je na těchto vodách nejvíce závislá: 98 % intenzity rybolovu portugalského loďstva připadá na jihozápadní vody, kde se vyloží 85 % celkové hodnoty a 82 % celkové hmotnosti vykládek.

8 PŘENESENÍ PRAVOMOCÍ SVĚŘENÝCH KOMISI VÍCELETÝMI PROGRAMY PRO SEVERNÍ MOŘE A ZÁPADNÍ VODY A NAŘÍZENÍM O HLUBINNÉM RYBOLOVU

Víceleté plány pro Severní moře a západní vody přenášejí na Komisi pravomoc přijímat nařízení v přenesené pravomoci, pokud jde o populace, na něž se víceleté plány vztahují, v důsledku změn v zeměpisném rozložení populací (čl. 1 odst. 1 víceletých plánů pro Severní moře a západní vody), nápravná opatření (článek 8 víceletých plánů), technická opatření (článek 9 víceletých plánů), provádění povinnosti vykládky (článek 11 víceletého plánu pro Severní moře a článek 13 víceletého plánu pro západní vody) a omezení celkové kapacity loďstev dotčených členských států (čl. 14 odst. 2 víceletého plánu pro západní vody).

Do dnešního dne Komise tyto pravomoci nikdy nevyužila, s výjimkou pravomoci provádět povinnost vykládky. V případě technických opatření bylo toto zmocnění od roku 2019 nahrazeno konkrétnějším zmocněním uvedeným v článku 15 nařízení o technických opatřeních. Pokud jde o provádění povinnosti vykládky, Komise přijala osm nařízení v přenesené pravomoci v rámci víceletého plánu pro Severní moře a devět v rámci víceletého plánu pro západní vody.

Nařízení o hlubinném rybolovu (čl. 9 odst. 7) svěřuje Komisi pravomoc měnit seznam druhů indikujících citlivé mořské ekosystémy (CME). Komise však tohoto zmocnění doposud nikdy nevyužila.

9 SLOVNÍK POJMŮ

AC: poradní sbor

SRP: společná rybářská politika

CNPMEM: Comité National des Pêches Maritimes et des Élevages Marins

F_{MSY}: úmrtnost způsobená rybolovem v souladu s maximálním udržitelným výnosem

ICES: Mezinárodní rada pro průzkum moří

MSG: skupina členských států

MAP: víceletý plán

MSY: maximální udržitelný výnos

NWW: severozápadní vody

NWWAC: poradní sbor pro severozápadní vody

SSB: biomasa reprodukující se populace

VTHVR: Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství

SWW: jihozápadní vody

SWWAC: poradní sbor pro jihozápadní vody

TAC: celkový přípustný odlov